

بخشنامه به: روسای محترم استان ها و واحدهای ویژه دانشگاه آزاد اسلامی

موضوع: "بخشنامه جامع پژوهشی پایان نامه و رساله دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته های غیر پزشکی

دانشگاه آزاد اسلامی"

با استناد به ردیفهای ۷۲ (صفحه ۶۶)، ۹۲ و ۹۴ (صفحه ۶۸) اقدامات مندرج در سند تحول و تعالی دانشگاه و در راستای کیفیت بخشی و کارآمدسازی پژوهشی تحصیلات تکمیلی و همچنین اصلاح بازنگری بخشنامه های انتخاب استاد راهنما و مشاور، پیش دفاع متمرکز، دفاع و تسویه حساب، دستورالعمل نحوه آدرس دهی مقالات مستخرج از پایان نامه/رساله با رویکرد ارزش گذاری بر خروجی های کارآمد پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی به پیوست "بخشنامه جامع پژوهشی پایان نامه و رساله دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته های غیر پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی" ابلاغ می گردد.

محمد مهدی طهرانچی

بخشنامه جامع پژوهشی پایان نامه و رساله دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته‌های غیر پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی

به استناد ردیف‌های ۷۲ (صفحه ۶۶)، ۹۲ و ۹۴ (صفحه ۶۸) اقدامات مندرج در سند تحول و تعالی دانشگاه و در راستای کیفیت‌بخشی و کارآمدسازی پژوهشی تحصیلات تکمیلی و همچنین اصلاح و بازنگری بخشنامه‌های انتخاب استاد راهنما و مشاور، پیش‌دفاع متمرکز، دفاع و تسویه حساب، دستورالعمل نحوه آدرس‌دهی مقالات مستخرج از پایان‌نامه/رساله با رویکرد ارزش‌گذاری بر خروجی‌های کارآمد پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی، این بخشنامه به شرح ذیل ابلاغ و برای کلیه دانشجویان تحصیلات تکمیلی لازم‌الاجرا بوده و تمامی بندهای مغایر مندرج در آیین‌نامه‌ها، بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های قبلی ملغی اعلام می‌شود.

بخش اول: موارد مشترک

- الف- کلیه فعالیت‌های آموزشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی تابع مقررات و آیین‌نامه‌های آموزشی دانشگاه می‌باشد.
- ب- حداقل سنوات تحصیل دانشجویان کارشناسی‌ارشد و دکتری تخصصی به ترتیب حداقل ۴ و ۸ نیمسال می‌باشد.
- ج- کلیه مراحل پژوهشی دانشجو از زمان ثبت پیشنهاد تا دفاع و تسویه حساب در سامانه پژوهشیار انجام (با ایجاد حساب کاربری در سامانه به آدرس <https://ris.iau.ac.ir>) می‌شود.
- د- هرگونه بررسی، تأیید پیشنهاد خارج از سامانه پژوهشیار مجاز نیست و فقط مستندات بارگذاری شده در سامانه ملاک تصمیم‌گیری خواهد بود.
- ه- تغییر در نام استادان راهنما، مشاور و یا موضوع پایان‌نامه/رساله که پس از اخذ کد در سامانه پژوهشیار باشد، پس از تأیید گروه دانشی و شورای پژوهشی واحد، با اخذ مجوز از سازمان مرکزی امکان‌پذیر خواهد بود.
- و- ظرفیت راهنمایی دانشجویان کارشناسی‌ارشد و دکتری استادان وابسته مطابق بخشنامه استادان وابسته می‌باشد.
- ز- استادان راهنما و یا مشاور، اجازه در صف انتظار نگه داشتن دانشجو جهت باز شدن ظرفیت و سپس ثبت در سامانه پژوهشیار را ندارند.
- ح- در صورت انصراف، قطع همکاری یا فوت استادان راهنما/مشاور، تقاضای کتبی در شورای گروه دانشی و واحد دانشگاهی بررسی و اعلام نظر خواهد شد. در این خصوص تغییر موضوع پایان‌نامه/رساله الزامی نمی‌باشد.
- ط- چنانچه ظرفیت راهنمایی و مشاور اعضای هیأت علمی واحد دانشگاهی تکمیل، کمبود اعضای هیأت علمی وجود داشته و یا در راستای موضوع تخصصی پایان‌نامه/رساله و یا علاقه دانشجو نباشند، دانشجو می‌تواند از ظرفیت سایر واحدهای دانشگاهی برای استاد راهنما/مشاور پیشنهاد دهد.
- ی- ناظر تحصیلات تکمیلی بدون حق رأی در جلسات دفاع دانشجویان تحصیلات تکمیلی شرکت نموده و به تشخیص رئیس دانشکده‌های موضوعی/معاون پژوهش و فناوری/علمی واحدهای دانشگاهی از بین اعضای هیأت علمی تمام‌وقت/وابسته و یا کارشناسان خبره واحد دانشگاهی انتخاب می‌شوند.
- ک- حداکثر تعداد مقاله قابل قبول در یک کنفرانس و در یک سال، ۲ مقاله می‌باشد.
- ل- در صورتی که یک مجله دارای چند رتبه در پایگاه‌های مختلف علمی داشته باشند، بالاترین درجه علمی مجله محاسبه می‌شود.

بخش دوم: دانشجویان کارشناسی‌ارشد

۱-۲- انتخاب استاد راهنما و مشاور

- گروه‌های دانشی موظف هستند حداکثر تا پایان نیمسال دوم تحصیلی با هماهنگی دانشجو نسبت به معرفی استاد/استادان جهت راهنمایی پایان‌نامه و هدایت تحصیلی آنها اقدام کنند. استاد/استادان راهنما با اولویت اعضای هیأت علمی تمام‌وقت/وابسته واحد محل تحصیل و با تأیید شورای تخصصی گروه دانشی و شورای پژوهش و فناوری واحدهای دانشگاهی تعیین می‌شوند.
- تبصره ۱: انتخاب استاد راهنمای دوم در صورت نیاز، به پیشنهاد استاد راهنمای اول (با ارائه دلایل) و تأیید شورای گروه تخصصی امکان‌پذیر می‌باشد. در این صورت ۶۰٪ حق‌الزحمه به استاد راهنمای اول و ۴۰٪ به استاد راهنمای دوم پرداخت می‌شود.
- تبصره ۲: استاد مشاور برای پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد الزامی نیست.
- تبصره ۳: در صورت لزوم همکاری فقط یک استاد مشاور در پایان‌نامه مجاز بوده که به پیشنهاد استاد راهنما انتخاب می‌شود.

۲-۲- تصویب پیشنهاد و دفاع پایان‌نامه

دانشجوی کارشناسی‌ارشد می‌تواند تا پایان نیمسال دوم تحصیلی پیشنهاد خود را تحت‌نظر استادان راهنما و مشاور تهیه و در سامانه پژوهشیار مراحل آن را طی نماید.

تبصره ۱: دانشجوی کارشناسی ارشد ایرانی و غیرایرانی، به ترتیب، حداقل ۶ و ۵ ماه پس از تاریخ آخرین ورود پیشنهاد به کار تابل مدیر گروه دانشی، می تواند از پایان نامه خود دفاع نماید.

تبصره ۲: نمره پایان نامه کارشناسی ارشد در جلسه دفاع از ۲۰ ارزیابی می شود.

تبصره ۳: خبرنگان عرصه های مختلف، وزارتخانه ها، و ادارات که تجربه مهارتی مرتبط با پایان نامه داشته و دارای سابقه کار مفید باشند (مدرك کارشناسی ارشد و یا دکتری با زمینه پژوهشی مرتبط و به ترتیب حداقل ۱۰ و ۵ سال سابقه)، می توانند استاد مشاور مهارتی پایان نامه کارشناسی ارشد شوند.

تبصره ۴: دفاع دانشجویان کارشناسی ارشد با حضور استاد/استادان راهنما، استاد مشاور، یک داور داخلی و ناظر تحصیلات تکمیلی انجام می شود. در صورت عدم حضور و یا نداشتن استاد مشاور و یا یکی از استادان راهنما (در صورتی که پایان نامه دارای دو استاد راهنما است) جلسه دفاع با حضور سایر اعضا رسمیت داشته و برگزاری آن بلامانع است. در صورت عدم حضور هر یک از اعضای تیم هدایت پایان نامه دانشجوی، حق الزحمه پرداخت نمی شود.

تبصره ۵: ضروری است حداقل ۱۰ روز قبل از تاریخ دفاع فابل پایان نامه برای اساتید داور ارسال شده باشد.

تبصره ۶: چنانچه موضوع پایان نامه دانشجوی کارشناسی ارشد از نظام پایش آزاد انتخاب شود، مشروط به کسب نمره قبولی دفاع از پایان نامه (حداقل ۱۴) پس از دریافت تطابق نهایی، مشمول حداکثر یک نمره تشویقی علاوه بر ۲۰ نمره مطابق جدول شماره ۱ می باشد که بطور خودکار توسط سامانه پژوهشیار اعمال خواهد شد.

تبصره ۷: مشروط به کسب نمره قبولی دفاع از پایان نامه، دانشجویان کارشناسی ارشد شامل اخذ حداکثر ۲ نمره از مجموع بندهای جدول شماره ۲ می شود. براساس نمره اختصاص یافته به مقاله، نمره پایان نامه ارتقاء می یابد. تغییر نمره و درجه کیفی پایان نامه، منوط به عدم تسویه حساب و تا یکسال بعد از برگزاری جلسه دفاع امکانپذیر خواهد بود. درجه توصیفی پایان نامه کارشناسی ارشد براساس جدول شماره ۳ خواهد بود.

تبصره ۸: در صورت عدم مراجعه دانشجوی کارشناسی ارشد دو نیمسال پس از تصویب پیشنهاد، با درخواست استاد راهنما و تأیید شورای پژوهشی واحد دانشگاهی، دانشجوی از ظرفیت استاد راهنما خارج خواهد شد.

تبصره ۹: در صورت دفاع موفق دانشجوی، با گذشت یکسال از تاریخ تصویب پیشنهاد در گروه دانشجوی از ظرفیت ظرفیت استاد راهنما و مشاور خارج می شود.

جدول شماره ۱- نمره تشویقی دانشجویان کارشناسی ارشد

میانگین نمره اعضای شورای دانشی	نمره تشویقی
۱۸-۲۰	۱
۱۶-۱۷/۹۹	۰/۷۵
۱۴-۱۵/۹۹	۰/۵

بخش سوم: دانشجویان دکتری تخصصی

دانشجوی دکتری موظف است پس از اتمام دوره آموزشی (اخذ حداقل معدل ۱۶ از دوره آموزشی)، کسب حداقل نمره مشروط آزمون بسندگی زبان (مطابق با بخشنامه شماره ۳۰/۵۶۵۴۳ مورخ ۱۴۰۱/۹/۵) و گذراندن موفقیت آمیز ارزیابی جامع، پیشنهاد رساله خود را با هماهنگی استاد/استادان راهنما تعیین نماید.

۱-۳- تعیین استاد راهنما

استاد راهنما به پیشنهاد دانشجوی و با اولویت اعضای هیأت علمی تمام وقت/وابسته واحد محل تحصیل و با تأیید شورای گروه دانشی تعیین می شود. دانشجوی موظف است در طی این دوره ضمن به انجام رسانیدن فعالیت های آموزشی و پژوهشی خود زیر نظر استاد راهنما، کلیه ضوابط و مقررات جاری دانشگاه در حوزه های مختلف پژوهشی را دقیقاً رعایت نموده و بالاخص باتوجه به شأن و جایگاه دوره دکتری در کسب بالاترین استانداردهای پژوهشی و رعایت صحیح و دقیق اخلاق پژوهشی و حرفه ای بکوشد.

تبصره ۱: دانشجوی مجاز است با تأیید شورای گروه دانشی و رعایت ضوابط تحصیلات تکمیلی دانشگاه علاوه بر استاد راهنمای اول، استاد راهنمای دوم نیز داشته باشد. در این شرایط به هر یک از استادان نصف حق الزحمه تعلق می گیرد.

تبصره ۲: استاد راهنما و یا یکی از استادان راهنما باید حداقل سه سال سابقه تدریس در دوره های تحصیلات تکمیلی داشته، حداقل سه پایان نامه کارشناسی ارشد را راهنمایی کرده و حداقل دو مقاله در مجلات ISI و یا علمی پژوهشی وزارتین (غیر از مقالات مستخرج از رساله خود) به چاپ رسانده باشد.

جدول شماره ۲- دستاوردهای پژوهشی مستخرج از پایان نامه کارشناسی ارشد

ردیف	عنوان دستاورد پژوهشی	نمره دستاورد پژوهشی تا حداکثر
۱	چاپ مقاله در نشریه علمی وزارت علوم (با رتبه الف و ب)	۲
۲	چاپ مقاله در نشریه علمی دانشگاه آزاد اسلامی با رتبه A^+ , A	
۳	چاپ مقاله در نشریه علمی پژوهشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و حوزه علمیه	
۴	چاپ مقاله در نشریه علمی در فهرست JCR چارک دار	
۵	چاپ مقاله در نشریات پایگاه oicc press.com	
۶	چاپ مقاله در نشریه علمی در فهرست $Q1$, $Q2$, $Q3$ (بر اساس پایگاه استنادی SJR)	
۷	چاپ مقاله در نشریه علمی معتبر جزو فهرست JCR (بدون چارک)	۱/۵
۸	چاپ مقاله در نشریه علمی در فهرست $Q4$ (بر اساس پایگاه استنادی SJR)	
۹	چاپ مقاله در نشریه علمی در فهرست $Q1$ پایگاه علمی ISC	
۱۰	چاپ مقاله ترویجی در نشریه علمی وزارت علوم و حوزه علمیه	
۱۱	چاپ مقاله در شماره ویژه نشریه علمی (مشروط به رعایت فرآیند داوری و ارزیابی علمی مقاله)	
۱۲	چاپ مقاله پژوهشی در نشریه علمی وزارت علوم با رتبه (ج) و (د)	
۱۳	و نشریه علمی دانشگاه آزاد اسلامی با امتیاز (B امتیاز ۶۵ تا ۸۰)	
۱۴	چاپ مقاله در نشریه علمی در فهرست $Q2$ و $Q3$ پایگاه علمی ISC	۱
۱۵	چاپ مقاله در نشریه علمی دانشگاه آزاد اسلامی با امتیاز C (بیشتر از ۴۰ امتیاز)	
۱۶	چاپ مقاله در نشریه علمی دانشگاه آزاد اسلامی با امتیاز C (کمتر از ۴۰ امتیاز)	۰/۵
۱۷	نشریه علمی در فهرست $Q4$ پایگاه علمی ISC	
۱۸	ثبت حقوقی اختراع داخلی با ارائه گواهی معتبر و تأیید اداره کل کتابخانه‌ها، مجلات، انتشارات علمی، علم‌سنجی و کتابخانه مرکزی دانشگاه در صورت مشارکت دانشگاه	۲
۱۹	ثبت پتنت بین‌المللی با ارائه گواهی معتبر و تأیید اداره کل کتابخانه‌ها، مجلات، انتشارات علمی، علم‌سنجی و کتابخانه مرکزی دانشگاه	
۲۰	تولید محصول دانش بنیان منجر به تجاری‌سازی با تأیید معاونت تحقیقات، فناوری و نوآوری دانشگاه	
۲۱	تولید اثر هنری بدیع و نوآورانه مستخرج از پایان‌نامه با تأیید معاونت علوم انسانی و هنر	
۲۲	چاپ یک کتاب تخصصی مستخرج از پایان‌نامه توسط انتشارات دانشگاهی با تأیید شورای انتشارات استان	
۲۳	پایان‌نامه و یا اثر مستخرج از پایان‌نامه، برگزیده شده در جشنواره‌های معتبر ملی و بین‌المللی با تأیید معاونت‌های موضوعی	
۲۴	ارائه مقاله به صورت پوستر در کنفرانس ملی معتبر	۰/۵
۲۵	ارائه مقاله به صورت سخنرانی در کنفرانس ملی معتبر	۰/۷۵
۲۶	ارائه مقاله به صورت پوستر در کنگره بین‌المللی معتبر	۰/۷۵
۲۷	ارائه مقاله به صورت سخنرانی در کنگره بین‌المللی معتبر	۱
جمع کل امتیاز پژوهشی کسب شده (حداکثر ۲ نمره)		

جدول شماره ۳- نحوه ارزیابی درجه توصیفی پایان‌نامه کارشناسی ارشد

نمره پایان‌نامه اخذ شده در جلسه دفاع	درجه توصیفی پایان‌نامه(نهایی)
کمتر از ۱۴	غیر قابل قبول
مساوی ۱۴ تا ۱۵/۹۹	خوب
۱۶ تا ۱۷/۹۹	بسیار خوب
۱۸ تا ۲۰	عالی

تبصره ۳: گروه دانشی موظف است استاد راهنمای دانشجوی را تا پایان نیمسال دوم تحصیلی تعیین نماید. تا زمانی که استاد راهنما انتخاب نشده، مدیر گروه مربوط، راهنمایی دانشجوی در انتخاب واحد را بر عهده دارد. مسئولیت نظارت بر این موضوع بر عهده معاون پژوهشی و فناوری / علمی واحدهای دانشگاهی است.

تبصره ۴: استاد (ان) راهنما بایستی در قالب ظرفیت مجاز خود اقدام به پذیرش دانشجوی کنند.

تبصره ۵: استاد مشاور در مقطع دکتری الزامی نبوده و به تشخیص استاد راهنمای اول دانشجوی است.

تبصره ۶: در صورت عدم مراجعه دانشجوی دکتری تخصصی، ۴ نیمسال پس از تصویب پیشنهاد، با درخواست استاد راهنما و تأیید شورای پژوهش و فناوری واحد دانشگاهی، دانشجوی از ظرفیت استاد راهنما خارج خواهد شد.

تبصره ۷: چنانچه بعد از تصویب پیشنهاد، به هر دلیلی ادامه همکاری بین استاد راهنما و دانشجوی مقدور نباشد، با انصراف استاد راهنما و درخواست دانشجوی و بررسی مسئله در گروه دانشی و شورای پژوهشی واحد، استاد راهنما می تواند تغییر پیدا کند. در اینصورت چنانچه رضایت استاد مبنی بر ادامه فعالیت پژوهشی دانشجوی بر موضوع تصویب شده وجود داشته باشد، دانشجوی با استاد راهنمای جدید و موضوع تصویب شده ادامه مسیر داده در غیر اینصورت باید مراحل ثبت و تصویب موضوع جدید پیشنهاد از ابتدا آغاز شود.

تبصره ۸: خبرنگان عرصه های مختلف، وزارتخانه ها و ادارات که تجربه مهارتی مرتبط با رساله داشته و دارای سابقه کار مفید باشند (مدرک کارشناسی ارشد و یا دکتری با زمینه پژوهشی مرتبط و به ترتیب حداقل ۱۰ و ۵ سال سابقه مرتبط با زمینه تحقیقاتی رساله)، می توانند با پیشنهاد استاد راهنما و با تأیید گروه دانشی / دانشکده / معاونت پژوهش و فناوری / علمی استاد مشاور مهارتی، رساله دکتری شوند.

۲-۳- دفاع و تصویب پیشنهاد

پس از تعیین و تأیید استادان راهنما و مشاور رساله دانشجوی دکتری در سامانه پژوهشیار توسط مدیر گروه دانشی، دانشجوی پیشنهاد خود را تحت نظر تیم راهنمایی خود تکمیل و سپس نسبت به بارگذاری پیشنهاد در سامانه پژوهشیار اقدام و پس از تأیید استادان راهنما و مشاور، شورای گروه دانشی، شورای پژوهشی دانشکده و شورای پژوهش و فناوری واحد دانشگاهی، دانشجوی شرایط لازم جهت ورود به مرحله دفاع از پیشنهاد را خواهد داشت.

ترکیب هیأت داوران دفاع از پیشنهاد رساله عبارت است از:

۱- استاد(ان) راهنما.

۲- استاد مشاور (در صورت در نظر گرفته شدن).

۳- ناظر تحصیلات تکمیلی و دو نفر عضو هیأت علمی متخصص در رشته مربوطه با حداقل مرتبه استادیاری و بالاتر به عنوان داور با پیشنهاد استاد(ان) راهنما و تأیید شورای گروه دانشی، شورای پژوهشی دانشکده / واحد دانشگاهی، که لازم است یک عضو هیأت علمی از داخل و یک عضو هیأت علمی از خارج گروه دانشی تعیین شوند. در نهایت صورت جلسه دفاع از پیشنهاد باید در سامانه پژوهشیار بارگذاری شود.

تبصره ۱: ملاک تعیین تاریخ تصویب پیشنهاد، تاریخ آخرین ورود به مرحله کار تابل مدیر گروه جهت تأیید گروه دانشی می باشد.

تبصره ۲: در گروه هایی که عضو هیأت علمی از داخل گروه تخصصی وجود ندارد، یک عضو هیأت علمی مرتبط و آگاه به موضوع از داخل و یا خارج از واحد دانشگاهی می تواند جایگزین شود.

تبصره ۳: جلسه دفاع از پیشنهاد با حضور استاد(ان) راهنما، مشاور و داوران داخلی و خارجی و حضور دانشجوی در واحد محل تحصیل به صورت حضوری برگزار شود.

۳-۳- دوره پژوهشی قبل از پیش دفاع متمرکز

دانشجو از زمان تصویب پیشنهاد موظف است تحت نظر استاد راهنما فرآیند پژوهشی مربوط به رساله خود را تکمیل و به دستاوردهای علمی لازم دست یابد. در این مدت لازم است هر ترم یکبار، با حضور ۲ عضو هیأت علمی مرتبط با موضوع پیشنهاد که بهتر است در هنگام دفاع از پیشنهاد در جلسه حضور داشته باشند، گزارش پیشرفت کار خود را ارائه و تا قبل از رسیدن به مرحله پیش دفاع و دفاع نهایی، ۲ گزارش پیشرفت کار در پرونده پژوهشی دانشجوی به ثبت رسیده باشد.

تبصره ۱: برای شرکت در فرآیند پیش دفاع متمرکز باید حداقل یک سال از آخرین ورود پیشنهاد به کار تابل مدیر گروه در سامانه پژوهشیار مبنی بر تصویب پیشنهاد در گروه تخصصی گذشته و دو گزارش پیشرفت کار به تأیید استاد راهنما نیز در سامانه ثبت شده باشد.

تبصره ۲: ثبت واحدهای رساله در سامانه آموزشبار به طور کامل تا قبل از ورود به مرحله پیش دفاع ضروری است.

۴-۳- پیش دفاع متمرکز (تأیید کفایت دستاورد علمی رساله دکتری تخصصی)

با تأیید استاد(ان) راهنما و مشاور مبنی بر داشتن کفایت علمی رساله (جدول شماره ۴) و بررسی صحت آن توسط مدیر گروه و شورای پژوهش و فناوری واحد دانشگاهی دانشجوی ملزم است در جلسه پیش دفاع متمرکز شرکت و با حضور هیأت تخصصی از کفایت علمی رساله خود دفاع کند.

تبصره ۱: دانشجوی قبل از بارگذاری مستندات در سامانه پژوهشیار، ملزم به تسویه حساب مالی می باشد.

جلسه پیش دفاع متمرکز با حضور مجازی هیأت تخصصی (داوران تخصصی)، استاد راهنما (یکی از استادان راهنما) و حضور دانشجو در یکی از واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی (به انتخاب دانشجو) و در حضور فیزیکی ناظر تحصیلات تکمیلی آن واحد دانشگاهی برگزار می شود. در جلسه پیش دفاع متمرکز، استاد راهنما می تواند پس از ارائه دانشجو در رابطه با کار دانشجو توضیحاتی ارائه کند. سپس هیأت تخصصی به طرح سؤال در چارچوب رساله و پیشنهاد تصویب شده از دانشجو می پردازد و در این مرحله دانشجو ملزم به پاسخ به سؤالات می باشد. پس از خروج استاد راهنما و دانشجو از جلسه، رأی گیری مخفی در هیأت تخصصی انجام و نتیجه به صورت (کفایت دارد/ کفایت با اصلاحات جزئی / کفایت ندارد) به دانشجو اعلام می شود.

تبصره ۲: در صورت عدم امکان حضور استاد راهنما در جلسه پیش دفاع متمرکز، با ارائه مستندات استاد مشاور می تواند با هماهنگی استاد راهنما به عنوان جایگزین ایشان در جلسه پیش دفاع حاضر شود.

تبصره ۳: واحد دانشگاهی برگزارکننده پیش دفاع متمرکز موظف است یک نفر ناظر جهت فراهم نمودن تمهیدات سخت افزاری، نرم افزاری و احراز هویت دانشجو و انجام فرآیند قانونی پیش دفاع متمرکز و تکمیل کاربرگ مربوط در جلسه معرفی نماید. در جلسه پیش دفاع ناظر اجازه شرکت به صورت مجازی را ندارد.

تبصره ۴: در صورتی که دانشجو در پیش دفاع متمرکز عدم کفایت دریافت کند، در نیمسال های بعد ملزم به ثبت نام و پرداخت شهریه می باشد ضمناً در صورت اصلاح ایرادات داوران هیأت تخصصی و با تأیید استاد راهنما، حداقل ۲ ماه بعد می تواند در پیش دفاع دوم شرکت کند. حداکثر تعداد امکان شرکت در پیش دفاع متمرکز ۴ بار بوده و در صورت عدم قبولی، از ادامه تحصیل دانشجو ممانعت می شود. حداقل فاصله زمانی لازم برای دانشجو جهت شرکت در پیش دفاع سوم و چهارم به ترتیب حداقل ۳ و ۴ ماه بعد از روز جلسه پیش دفاع قبلی می باشد.

تبصره ۵: مجوز شرکت برای بار دوم پیش دفاع متمرکز توسط استان و برای بار سوم به بعد توسط سازمان مرکزی صادر می شود.

تبصره ۶: دانشجویانی که در پیش دفاع متمرکز قبول می شوند در نیمسال های بعد از پیش دفاع که در انتظار کسب ۵ امتیاز و یا بیشتر از دستاوردهای پژوهشی جهت دفاع نهایی می باشند، ملزم به ثبت نام (با عنوان آمادگی دفاع) بوده و حداکثر برای دو نیمسال تحصیلی (در صورت درخواست استاد(ان) راهنما و تأیید شورای پژوهش و فناوری واحد دانشگاهی یک نیمسال دیگر، در مجموع سه نیمسال) از پرداخت شهریه معاف می شوند. بدیهی است در صورت عدم احراز شرایط دفاع نهایی، دانشجو باید در نیمسال های بعدی (تا سقف سنوات مجاز) نسبت به ثبت نام و پرداخت شهریه اقدام کند.

تبصره ۷: دانشجویانی که کفایت پیش دفاع متمرکز اخذ نموده اند و در نیمسال بعد در انتظار پذیرش مقاله دفاع می باشند و در ثبت نام آنها عنوان "آمادگی دفاع" ثبت شده، در صورت اخذ پذیرش در هر بازه زمانی نیمسال مذکور، واحد دانشگاهی موظف است نسبت به ثبت نام و اخذ شهریه جهت برگزاری جلسه دفاع در همان نیمسال اقدام کند. شایان ذکر است دانشجویانی که تا این زمان ۸ نیمسال تحصیلی ثبت نام با پرداخت شهریه داشته باشند، می توانند بدون پرداخت شهریه دفاع کنند.

تبصره ۸: در صورت انجام پیش دفاع متمرکز موفق (کفایت/ کفایت با اصلاحات)، دانشجو از ظرفیت استاد(ان) راهنما و مشاور خارج می شود.

جدول شماره ۴- شرایط لازم جهت پیش دفاع متمرکز

ارزشیابی کفایت علمی رساله در پیش دفاع متمرکز	دستاوردهای علمی مستخرج از رساله در معاونت علوم، مهندسی و کشاورزی	دستاوردهای علمی مستخرج از رساله در معاونت علوم انسانی، هنر و معاونت علوم تربیتی و مهارتی	پیش دفاع (احراز حداقل یکی از موارد)
الف) کفایت ندارد ☐ ب) کفایت دارد ☐ ج) کفایت با اصلاحات جزئی ☐	پذیرش معتبر/ چاپ یک مقاله پژوهشی در نشریه های علمی معتبر بین المللی نمایه شده در پایگاه JCR. (Q ₁ تا Q ₄) یا با رتبه بندی Q ₁ یا Q ₂ در SJR	پذیرش معتبر/ چاپ یک مقاله پژوهشی مطابق ردیف ۱ تا ۸ جدول شماره ۷	
	ثبت پتنت بین المللی یا اختراع داخلی با تأیید اداره کل کتابخانه ها، مجلات، انتشارات علمی، علم سنجی و کتابخانه مرکزی دانشگاه		
	تولید محصول دانش بنیان/ تولید محصول دانش بنیان منجر به تجاری سازی با تأیید معاونت تحقیقات، فناوری و نوآوری دانشگاه		
	با تأیید معاونت علوم انسانی و هنر و معاونت علوم تربیتی و مهارتی	کرسی های تخصصی (نوآوری- نظریه پردازی) اثر هنری بدیع و نوآورانه	

۵-۳- دفاع از رساله

دانشجو پس از احراز کفایت در پیش دفاع متمرکز، چنانچه شرایط دفاع مطابق جدول شماره ۵ را کسب نماید، می تواند در حضور هیأت داوران شامل استاد(ان) راهنما و مشاور، داوران داخلی (یک داور از گروه دانشی واحد دانشگاهی) و خارجی (دو داور از گروه دانشی مشابه و خارج از واحد دانشگاهی) و استاد ناظر تحصیلات تکمیلی از رساله خود دفاع کند. نتیجه دفاع پس از مشخص شدن درجه توصیفی رساله به دانشجو اعلام می شود. (جدول شماره ۶)

در پایان جلسه دفاع از رساله دکتری، پس از اعلام نتیجه مثبت توسط داوران مبنی بر قبولی رساله، دانشجو در حضور مدیر گروه دانشی و استاد/ استادان راهنما (ضمن پوشیدن البسه ویژه فارغ التحصیلی) در پیشگاه کلام الله مجید و در حضور هیأت داوران سوگند نامه را قرائت و قسم یاد می نماید. روابط عمومی واحد دانشگاهی نیز موظف است تا مستندات تصویری با کیفیت (شامل عکس و فیلم) از این مراسم تهیه و در سوابق تحصیلی دانشجو نگهداری شود.

تبصره ۱: پیشنهاد می شود از هیأت داوری پیشنهادی برای دفاع نهایی رساله دکتری به عنوان داور دفاع دکتری دعوت شود.

تبصره ۲: باید حداقل ۱۰ روز قبل از دفاع، فایل رساله برای داوران توسط پژوهشیار ارسال شده باشد.

جدول شماره ۵: شرایط دفاع از رساله

ارزشیابی درجه توصیفی رساله (براساس دستاوردهای پژوهشی جدول ۴ و جدول تفصیلی ۷)	امتیاز پژوهشی کسب شده	مستندات لازم جهت دفاع نهایی	دفاع*
خوب	۵	گواهی کفایت دستاورد علمی رساله در پیش دفاع متمرکز، چاپ مقاله پذیرش شده	دفاع*
تا بسیار خوب	بالاتر از ۵ تا ۷	پیش دفاع متمرکز و یا اخذ DOI (یا احراز یکی از شرایط دیگر پیش دفاع متمرکز) و کسب حداقل ۵ امتیاز پژوهشی با ارائه دستاورد پژوهشی دوم (بر اساس جدول شماره ۷) با احتساب امتیاز دستاورد پژوهشی پیش دفاع متمرکز	
تا عالی	بالاتر از ۷		

* دانشجو چنانچه در جلسه دفاع از دستاورد علمی رساله شامل کیفیت ارائه، محتوای نوشتاری و علمی رساله و ... کمتر از ۱۶ کسب نماید درجه رساله غیرقابل قبول بوده و دانشجو ملزم به انجام دفاع مجدد (حداقل پس از گذشت شش ماه) می باشد.

جدول شماره ۶: نحوه ارزیابی درجه توصیفی رساله دکتری تخصصی

درجه توصیفی رساله (نهایی)	نمره رساله اخذ شده در جلسه دفاع	امتیاز کسب شده از دستاوردهای پژوهشی مطابق جدول ۷
غیر قابل قبول	کمتر از ۱۶	کسب هر امتیاز
خوب	مساوی ۱۶ تا ۱۷ و مساوی آن	۵ امتیاز
		بالاتر از ۵ تا ۷ امتیاز
بسیار خوب	بالاتر از ۱۷ تا ۱۹ و مساوی آن	بالاتر از ۵ تا ۷ امتیاز
خوب	مساوی ۱۶ تا ۱۷ و مساوی آن	بالاتر از ۷ امتیاز
بسیار خوب	بالاتر از ۱۷ تا ۱۹ و مساوی آن	بالاتر از ۷ امتیاز
عالی	بالاتر از ۱۹ تا ۲۰	بالاتر از ۷ امتیاز

تبصره ۳: چنانچه دانشجو هر یک از مقالات موظفی (پیش دفاع، دفاع و تسویه حساب) خود را در نشریه های علمی دانشگاه آزاد اسلامی به چاپ رسانده و یا پذیرش معتبر با DOI داشته باشد، امتیاز مقاله ایشان در ۱/۲ (۲۰٪ افزایش در امتیاز) ضرب می شود.

تبصره ۴: نشریه هایی که دارای نمایه معتبر مختلف (مطابق با جدول شماره ۷) با امتیازهای متفاوت هستند امتیاز بالاتر قابل احتساب می باشد.

تبصره ۵: ملاک ارزیابی و امتیازدهی نشریه های مندرج در جدول شماره ۷، زمان ارسال مقاله می باشد.

تبصره ۶: سقف امتیاز مقاله های ارائه شده در کنفرانس ها و کنگره های معتبر ۲ است (مطابق ردیف های ۲۲ تا ۲۵ جدول شماره ۷).

تبصره ۷: نشریه های علمی نمایه شده در پایگاه JCR که فاقد Q هستند برای پیش دفاع معاونت علوم، مهندسی و کشاورزی قابل قبول نیستند.

تبصره ۸: مقالات پذیرفته شده به صورت مروری، ترویجی، گزارش کوتاه (short communication) و یا چاپ مقاله در شماره ویژه مجله، برای پیش دفاع قابل قبول نیستند. به این مقالات برای دفاع نهایی و کسب مجموع ۵ امتیاز، به اندازه ۵۰ درصد مقالات پژوهشی آن نشریات امتیاز تعلق می‌گیرد.

تبصره ۹: چنانچه دانشجوی یک دستاورد علمی مطابق با ردیف‌های ۲، ۳، ۱۶، ۱۷ برای معاونت علوم انسانی و هنر و معاونت علوم تربیتی و مهارتی و ردیف‌های ۲ و ۱۵ برای معاونت علوم، مهندسی و کشاورزی (مشروط به کسب امتیاز بالاتر از ۵) از جدول شماره (۷) ارائه کند، می‌تواند بدون ارائه دستاورد پژوهشی دوم نسبت به دفاع و تسویه حساب اقدام نماید.

تبصره ۱۰: برای انجام دفاع، چاپ/انتشار برخط و یا دریافت DOI مقاله پیش دفاع متمرکز (مقاله موظفی اول) و پذیرش معتبر مقاله (مقالات) دفاع و یا سایر دستاوردهای پژوهشی جدول شماره ۷ و کسب مجموع ۵ امتیاز الزامی است. منظور از پذیرش معتبر، داشتن شرایط زیر می‌باشد:

الف: استعلام اصالت پذیرش از نشریه و تأیید گواهی چاپ در تاریخ و شماره مقرر توسط پژوهش واحد اخذ شود.

ب: در مورد نشریه‌های غیر رایگان، گواهی پرداخت هزینه چاپ به پژوهش واحد ارائه شود.

ج: در صورت عدم چاپ مقاله دوم دفاع، تسویه حساب و صدور مدرک دانشجوی منوط به چاپ/انتشار آنلاین و دریافت کد DOI است.

د: چنانچه مقاله از نشریه‌های دانشگاه آزاد اسلامی پذیرش داشته باشد، برای دفاع و تسویه حساب، ضرورت چاپ مقاله وجود ندارد.

تبصره ۱۱: چنانچه مقاله دوم، جزء مقالات مورد قبول برای پیش دفاع باشد، در صورت چاپ دفاع دانشجوی امکان پذیر خواهد بود.

تبصره ۱۲: چنانچه موضوع رساله دکتری از نظام پایش آزاد انتخاب شود، پس از دریافت تطابق نهایی مشمول حداکثر یک نمره تشویقی علاوه بر ۲۰ نمره مطابق جدول (۸) خواهند بود که به صورت خودکار در سامانه پژوهشیار اعمال خواهد شد.

جدول ۸- نمره تشویقی دانشجویان دکتری تخصصی

میانگین نمره اعضای شورای دانشی	نمره تشویقی
۱۸-۲۰	۱
۱۶-۱۷/۹۹	۰/۷۵

بخش چهارم: نحوه آدرس دهی در مقالات مستخرج از رساله

در مقالات مستخرج از رساله، نفر اول دانشجوی، نفر دوم استاد راهنما (نویسنده مسئول) و سپس استاد مشاور می‌باشد. در صورتی که دانشجوی دو استاد راهنما دارد، بعد از اسم دانشجوی اسامی استادان راهنما قرار می‌گیرد. در ترتیب قرار گرفتن استاد راهنمای اول، دوم تفاوتی وجود نداشته و هر یک از استادان راهنما می‌توانند نویسنده مسئول باشند. نحوه درج نام واحد و دانشگاه آزاد اسلامی در مقالات فارسی و انگلیسی برای مثال به شرح زیر است:

مقالات فارسی:

گروه مهندسی برق، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

مقالات انگلیسی:

Department of Communication Sciences, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

دانشجو موظف است آدرس خود را در مقاله مستخرج از رساله، فقط به نام واحدی که از آن فارغ التحصیل می‌شود (سند پذیرش دانشجوی از آن محل است)، درج نماید.

تبصره ۱: در صورتی که دانشجوی برای انجام آزمایشات مربوط به پایان نامه/رساله از امکانات مراکز پژوهشی/دانشگاهی دیگر استفاده نموده و استفاده از این امکانات منوط به درج آدرس آن مرکز برای دانشجوی باشد، دانشجوی با کسب مجوز از شورای پژوهشی واحد دانشگاهی، قبل از ارسال مقاله می‌تواند هر دو آدرس (محل تحصیل و مرکز پژوهشی/دانشگاه دیگر) را بر روی مقاله درج نماید.

تبصره ۲: اعضای هیأت علمی سایر دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی، در صورتی که به عنوان استاد راهنما یا مشاور باشند می‌توانند در مقالات مستخرج از رساله آدرس دانشگاه/ مؤسسه محل خدمت خود را ذکر نمایند.

تبصره ۳: در صورت همکاری استادان وابسته در رساله‌های دکتری تخصصی در آدرس دهی مقالات مستخرج از رساله موظفانند واحد محل قرارداد خود را به عنوان آدرس ذکر نمایند.

تبصره ۴: در صورت اعلام رضایت مکتوب استاد مشاور به گروه دانشی، عدم درج نام استاد مشاور در آدرس مقاله بلامانع است.

تبصره ۵: در صورتی که بودجه پژوهش از محل سایر دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی تأمین می‌شود، آدرس‌دهی تابع تفاهم‌نامه مشترک بین دانشگاه آزاد اسلامی و سازمان مربوطه خواهد بود.

تبصره ۶: ذکر نام فرد و یا افراد (حداکثر ۲ نفر) غیر از استادان راهنما و مشاور (عضو هیئت علمی/دارای مدرک دکتری تخصصی) در مقالات مستخرج از پایان‌نامه/رساله با ارائه دلایل و مستندات و توضیحات استاد راهنما و با تأیید معاونت پژوهشی قبل از ارسال مقاله امکان‌پذیر خواهد بود.

این بخشنامه از تاریخ ابلاغ برای کلیه دانشجویان تحصیلات تکمیلی (کلیه ورودی‌ها) لازم‌الاجرا می‌باشد. مسئولیت حسن اجرای این بخشنامه برعهده معاونان پژوهش و فناوری / علمی واحدهای دانشگاهی می‌باشد.

جدول ۷- جدول امتیاز دستاوردهای پژوهشی مستخرج از رساله

ردیف	عنوان دستاورد پژوهشی	حداکثر امتیاز دستاورد پژوهشی رشته‌های علوم انسانی و هنر و علوم تربیتی و مهارتی	حداکثر امتیاز دستاورد پژوهشی رشته‌های علوم، مهندسی و کشاورزی
۱	چاپ مقاله در نشریه علمی وزارت علوم (با رتبه الف و ب) و حوزه علمیه و نشریه علمی دانشگاه آزاد اسلامی با رتبه A ⁺	۲/۵	۲/۵
	چاپ مقاله در نشریه علمی پژوهشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی		
	چاپ مقاله در نشریه علمی دانشگاه آزاد اسلامی (ISI بدون ISI Listed, IF)		
۲	چاپ مقاله در نشریه علمی در فهرست Q ₁ (براساس پایگاه استنادی JCR)	۷/۵	۷
	چاپ مقاله در نشریات پایگاه oiccpres.com		
۳	چاپ مقاله در نشریه علمی در فهرست Q ₂ (براساس پایگاه استنادی JCR)	۶	۵
۴	چاپ مقاله در نشریه علمی در فهرست Q ₂ (براساس پایگاه استنادی JCR) یا Q ₁ در SJR	۴/۵	۳/۵
۵	چاپ مقاله در نشریه علمی در فهرست Q ₃ (براساس پایگاه استنادی JCR) یا Q ₂ در SJR	۳/۵	۲/۵
۶	چاپ مقاله در نشریه علمی در فهرست Q ₂ در SJR	۲/۵	۲
۷	چاپ مقاله در نشریه علمی جزو فهرست (ISI بدون ISI Listed, IF)	۲	۲
	چاپ مقاله در نشریه علمی دانشگاه آزاد اسلامی با امتیاز A		
	چاپ مقاله در نشریه علمی وزارت علوم با رتبه (ج)		
۸	چاپ مقاله در نشریه علمی در فهرست Q ₁ پایگاه علمی ISC	۲	-
۹	چاپ مقاله در نشریه علمی در فهرست Q ₂ در SJR	۱/۵	۱
۱۰	چاپ مقاله پژوهشی در نشریه علمی وزارت علوم با رتبه (د)	۱/۵	۱/۵
	چاپ مقاله در نشریه علمی دانشگاه آزاد اسلامی با امتیاز B		
۱۱	چاپ مقاله در نشریه علمی دانشگاه آزاد اسلامی با امتیاز C (بیشتر از ۴۰ امتیاز)	۱	۱
	چاپ مقاله در نشریه علمی در فهرست Q ₂ , Q ₃ پایگاه علمی ISC		
۱۲	چاپ مقاله در نشریه علمی دانشگاه آزاد اسلامی با امتیاز C (کمتر از ۴۰ امتیاز)	۰/۵	۰/۵
	چاپ مقاله در نشریه علمی در فهرست Q ₄ پایگاه علمی ISC		
۱۳	ثبت اختراع داخلی با ارائه گواهی معتبر از سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی کشور و تأیید اداره کتابخانه‌ها، مجلات، انتشارات علمی، علم‌سنجی و کتابخانه مرکزی دانشگاه	۴ تا	۴ تا
۱۴	تولید محصول دانش‌بنیان با تأیید معاونت تحقیقات، فناوری و نوآوری دانشگاه	۴ تا	۴ تا
۱۵	ثبت پتنت بین‌المللی با ارائه گواهی معتبر و تأیید اداره کتابخانه‌ها، مجلات، انتشارات علمی، علم‌سنجی و کتابخانه مرکزی دانشگاه	۷ تا	۷ تا
	تولید محصول دانش‌بنیان منجر به تجاری‌سازی با تأیید معاونت تحقیقات، فناوری و نوآوری دانشگاه		
۱۶	کرسی‌های تخصصی (نظریه‌پردازی) با ارائه گواهی معتبر و تأیید معاونت‌های علوم انسانی و هنر و علوم تربیتی و مهارتی	۷ تا	-
۱۷	کرسی‌های تخصصی (نوآوری) با ارائه گواهی معتبر و تأیید معاونت‌های علوم انسانی و هنر و علوم تربیتی و مهارتی	۶ تا	-
۱۸	کرسی‌های تخصصی (نقد) با ارائه گواهی معتبر و تأیید معاونت‌های علوم انسانی و هنر و علوم تربیتی و مهارتی	۴ تا	-
۱۹	کرسی ترویجی با ارائه گواهی معتبر و تأیید معاونت‌های علوم انسانی و هنر و علوم تربیتی و مهارتی	۲ تا	-
۲۰	تولید اثر هنری بدیع و نوآورانه مستخرج از رساله با تأیید معاونت‌های علوم انسانی و هنر و علوم تربیتی و مهارتی	۴ تا	-
۲۱	چاپ یک کتاب تخصصی مستخرج از رساله توسط انتشارات دانشگاهی با تأیید شورای انتشارات واحد/استان	۳ تا	۳ تا
	رساله و یا اثر مستخرج از رساله، برگزیده شده در جشنواره‌های معتبر ملی و بین‌المللی با تأیید معاونت‌های موضوعی		
۲۲	مقاله ارائه شده در کنفرانس ملی معتبر (ارائه شده به صورت پوستر)	۰/۲۵	۰/۲۵
۲۳	مقاله ارائه شده در کنفرانس ملی معتبر (ارائه شده به صورت سخنرانی)	۰/۵	۰/۵
۲۴	مقاله ارائه شده در کنگره بین‌المللی معتبر (ارائه شده به صورت پوستر)	۰/۷۵	۰/۷۵
۲۵	مقاله ارائه شده در کنگره بین‌المللی معتبر (ارائه شده به صورت سخنرانی)	۱	۱
جمع کل امتیاز پژوهشی کسب شده			